

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1714. Soc. 175.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

Annus 1714. Soc. 175.

I.

Benevolentia
Regum.

Regum in nos benevolentiam plurimis significationibus testaram habuimus. Adventante Ulyssiponem P. Felice Josepho Pereira Procuratore Japonensis Provinciae, magnam Rex cepit voluptatem, viso Patre, & statu Ecclesiae Tunquinesis audito. Mittebant neophyti, apud quos P. Felix operam impenderat, Regi non ingrata suae regionis munera. Vix aula potuit tenere pias lacrymas, cum Pater, ut praeretur spectandum modum, & habitum, quem illic gerunt praecones Evangelici, fumpfit vestem Tunquensem, & excalceatis pedibus, ut apud eos operarios fieri assolet, procubuit ante Reges ceremoniam in ea regine solitam. Postulabant neophyti, rebus ipsorum patrocinaretur, ac prospiceret, ut fecerat Rex Petrus, pro quo defuncto singuli neophyti recitabant tria rosaria. Gratias Rex habens promisit favores.

2. Non minore à Serenissimis Regibus & Principibus est exceptus benevolentia P. Michael Diafius. Assistentem agens Romae, cum sinistra valendo oneri fecisset imparem, & parum faveret Romanum Coelum, se recepit Ulyssiponem. E Boetica terrestri itinere profectus, advenit 23. Januarii. Cum vellet Regiam manum de more osculari, Rex non admisit. Imò, inquit Rex benevolentissimus, ego tuam debeo exosculari manum, quod inter accipiendum chrisma tetigisti me tanquam spiritualis Pater. Ita quidem evenerat. Lis terminata, P. Michael Regi levata in altum manu hunc in modum benedicente: Benedictio Dei omnipotentis, S. Ignatii, & S. Xaverii veniat super vestrae Majestatis personam, eamque plurimis cumulet incrementis. Cum accessisset pedes scipioni incumbens, atque iter esset longum, ac arduum usque ad Professam domum; imperavit Rex lecticam, vel curru sedens revereret. Cui Michael: Mi Domine, hujusmodi ego jussis nequeo parere. Sic rediit pedes, ut teneret exemplum laudabile, quod agens Reginae Confessarium observavit sanctae pertinax, nempe non utendi lecticam, vel curru. Sequenti die non dissimili honore habitus à Regina, & Infantibus, secessit in domum tironum. Cum hac anno 1720. scribuntur, antiquissimus totius Provinciae degit illic supremam senectutem.

Cultus D.
Quiteriae.

3. In templo domus Professae fieri coepit mense Majo novendiale divae Quiteriae. E suggesto semper memorabat concionator de Diva vel virtutem, vel miraculum aliquod, praesente quotidie Infante Emmanuele Sodalitatis perpetuo Patrono. Reges etiam diebus aliquot suam praesentiam solemnitate auxere.

Nascitur In-
fans Jose-
phus.

4. Die sexta Junii natus est Serenissimus Infans Josephus Regum secunda proles mascula. Post puerperium, & Infantem Augusto mense aquis ablutum lustralibus, eum mater serenissima tulit in templum domus Professae, stritque DEO, ac D. Xaverio. Octobri mense Eadem Serenissima Principem Petrum regni haeredem ab nutricis amotum ubere in eadem Ecclesia DEO obtulit, ac D. Francisco Borgiae, quod Princeps illius erat consanguineus. Non diuturnum fuit hocce gaudium; nam 29. dicti mensis immatura morte sublatus Princeps, coepit frui regno non perituro.

Moritur Prin-
ceps Petrus.Infans Fran-
ciscus.

5. Patres domus Professae Villavissosanae condecoravit suam praesentiam benevolentissimam Serenissimus Franciscus Infans, dignatus totam domum nostram intueri, atque in triclinio pomeridianis horis de paratis cupediis aliquid degustare. Illud erat in hoc Principe omni dignum commendatione, quod, quacunque noctis hora se de venatu domum referret, prius, quam se recepisset in palatium, SS. Virginis à Conceptione templum adibat.

Profecti ad
Indiam.

6. Quanquam Provincia videbatur à concedendis operariis pro transmarinis missionibus libera propter ostium ingressuris clausum; tamen non est visum Deo vocanti resistere; ipsum rebus inspecturum nostris, si rationibus aliis pra-

præhaberetur animarum salus. Igitur ad Indiam solvère septendecim, unus Germanus P. Philippus Sibimius, tres sacerdotes Itali, ex eadem natione duo Coadjutores, undecim Lusitani, præter unum scholasticum alii sacris ordinibus initiati. Conscendere navem à Virgine de Spe dictam, cujus erat Navarchus Emmanuel Andreas de Sanctis. Aprilis 12. exierunt Tagum. 17. Septembris Goæ jecerunt anchoras sospites, ac salvi.

7. Nec defuerunt intra Provinciæ limites utilissimæ populo excursiones, ^{Missiones.} Leiriensem Episcopatum quatuor, Conimbricensem sex peregrârunt collecto è suis laboribus fructu non pœnitendo. Per Bracharensem diœcesim alii sacerdotes verbi divini fementem sparserunt. Hoc anno jussit A. R. P. Generalis, ut Collegia Conimbricense, Eborense, Bracharense, Portuense, & Scalabitanum, alerent singula binos sacerdotes unicè ad obeundas missiones temporibus commodis, eâ lege, ut in Collegia recepti vacarent à quocunque onere præter confessionum audiendarum, seque compararent ad sequentes missiones. Quod etiam postea pro Collegio Brigantino demandatum est.

8. Mense Julio habitus est Provinciæ conventus Ulyssipone. Electus ^{Conventus Provincie,} Romam Procurator P. Antonius Veiga Sancombadenfis, olim in Eborensi Academia primarius Theologiæ Professor. Romam profectus Augusto mense cum P. Emmanuele Monterio ad Vaticani futuro Pœnitentiario.

9. Eodem Augusto de vita migravit Ulyssipone Fernandus Martinus ^{Benefactores duo moriuntur.} Mascarenus, Indiæ quondam Gubernator, & Fluminis Januarii, Societatis amantissimus, ut plerumque sunt hujus familiæ dynasta. Sepultus in templo domûs Professæ, cui legavit quatuor cruciatorum millia. Quotidiana sacra instituit quatuor eodem in templo, præter alia pia opera. Nam copiosas, quibus fruebatur, divitias reliquit integras DEO. Voluit sui testamenti perpetuos executores Præpositum Domûs Professæ, & Procuratorem Provinciæ. Pariter vitâ functus est Joannes Furtadus Mendossa, qui pluribus annis egerat Præfectum urbis Elvensis, & rexerat exercitus Lusitani Regis, amicissimus Societatis. Magnam vim pecuniæ reliquit insumendam in pia opera. Quod rogavit fieri per nostros, qui morientem jurerunt; Domui Professæ etiam largitus pingue legatum.

10. In Residentia Virginis de Lapa cœpit uno Gymnasio doceri Latinitas, ^{Gymnasium in Residentia Lapa,} primo Magistro P. Hieronymo Diasio. Ad hujusmodi opus tenue legatum applicavit vir pius. Conabatur Episcopus Lamecensis Gymnasium impedire, quod ejus facultatem, ut nobis minimè necessariam, non requisierimus. Idem antistes perturbavit antiquam possessionem Societatis. Ajebat curionem Quintelensem de jure habiturum quædam privilegia, & certam potestatem in æde sacra Virginis à Lapa. Multum dein Episcopus litigavit contra jus nostrum cum apud Senatores regios in Portu, tum Ulyssipone; donec, Virgine suæ domui favente, amisit litem, jusque Societati adjudicatum.

11. In Eborensi Collegio experiebamur specialem Custodis Angeli ^{Ouri liberrantur evidenti periculo.} curam. Calendis Novembris post sumptum prandium vix nostri è triclinio exierant, cum è laqueari solvitur quadratum fragmentum multi ponderis factum ex calce hærente cannis intertextis, & ad trabes affixis plurimo clavo. Ipsâ die, putrescentibus cannis, incrustatio in solum ruit magno strepitu, nemine omnino læso. Similis ruina contigerat annis superioribus in villa analectis mense colligendis destinata; ubi plerumque tirones sunt, cum parant triclinium. Extulerant pedem omnes ad unum è limine, cum totum laqueare ex eadem materia factum decidit. Hujusmodi ruinis admonitus Rector, dejecto priori opere, totum lacunar contabulavit. Bracharense Collegium, Rectore P. Emmanuele Furtado, crevit plurimum ædificatâ pergulâ, quæ respicit aream urbis Austrum ^{Opus Bracharenfis Collegii,} versus.

12. Nonnulli virtutibus ornatissimi hoc anno vivendi tempus explevere. ^{Moritur P. Ignatius Pimentelius,} Conimbricæ 25. Februarii P. Ignatius Pimentelius Fermoseliensis, quem obiisse testatus est Confessarius non amisâ gratiâ in fonte lustrali acceptâ. Equidem ^{illius}

illius mores tam puri, ac sancti fuere, ut veritati dubium non reliquerint. Studens Conimbricæ duo solum nocebat itinera, aliud in scholas, aliud quod in templum ferret. Societati adjunctus anxie virtutibus augendis studuit, sui egregius inimicus vel ardenti oleo cremavit brachium, & partem superiorem manus. Imprudens fervor severe prohibitus, ne quid tale deinceps auderet.

13. Ornabat illius vultum modestia prorsus Angelica, index animæ purissimæ. Primarium illi ad scientias ingenium. Humaniores litteras, Græcam linguam, Philosophiam, & Theologiam sic ipse calluit, ut optimos æquaverit. Nec factio, nec dictio ullum mortalium offendit. Adeo demissionis studio incaluit, ut secum decreverit petere gradum Coadjutoris spiritualis, & petisser, nisi dissuasissent viri prudentes ab eo consulti. Post studia Theologica missus ad Lapensem Residentiam, valetudini parum favente Cælo, regreditur Conimbricam jam phthisi affectus. Ingentem de suis virtutibus reliquit opinionem, quas typhi jam etiam oculis subjecerunt.

P. Joannes
de Sanctis.

14. Eboræ 18. Junii P. Joannes de Sanctis, tironum Magister, natus Massarelii. Addictissimus fuit B. Virginis obsequiis. Morabatur in Fayalensi Collegio, cum sensit intus se moveri ad recitandum Virginis rosarium, quo carebat, cui tamen assuetus erat; igitur de die in diem differabat, ajchârque secum: cum in Lusitaniam revertar, emam rosarium. Navem conscensus vale-dixit faminae virtutis notæ; quæ rosarium dedit Patri, hæc adjiciens verba: En habe; jam non poteris comperendinare in non obeundis rosarii precibus. Stupuit Joannes; mortalium nemini suam mentem aperuerat. Acceptis globulis usus est ad vitæ finem. Tirones docebat suis exemplis efficacius, quam verbis. Corporis afflictationibus, orationi, cæterarq; cum DEO communicationi erat valde deditus. Ipsa modestia, & verba Deo plenum indicabant.

P. Sebastianus
Vidigalius.

15. Vigesima quintâ Julii P. Sebastianus Vidigalius Eboensis Doctor Theologus, Ulyssipone, & Eboræ usque ad primariam cathedram professus Theologiam. Vixit Angelicis ornatus moribus, semper æquabilem tenuit modum in studiis virtutum. Non sibi persuadebat religiosum hominem mentiri posse. Qui novere penè totius vitæ decursu, nil observârunt in dictis, factisve Sebastiani, quod levitæ culpæ arguerent. Si Rector petenti facultatem negavit, abiit è conspectu tam læto vultu, atque si concessisset. Cum orabat, situs ipse corporis, ac sensuum in se collectio monstrabant animi contentionem, sive applicationem singularem ad res divinas commentandas. Quodvis opus solius peragere, tanquam foret vitæ suæ postremum. Omnibus instar innocentis pueri se, mentemque suam submittere non solum non erubuit, sed gestivit. Oculi desidiâ præprimis abominatus. Scrupulis totâ vitâ sic torquebatur, ut in eis tolerandis martyr sit habitus. Prope mortem tamen evanescere.

P. Ludovicus
Fragosus.

16. Julii decimâ septimâ P. Ludovicus Fragosus Doctor Theologus, & Academiae Cancellarius, natus Grandolæ. Ulyssipone Rhetoricam, Eboræ Philosophiam, morales scientias, & Theologiam professus. Ab omnibus, qui novere, reputatus est vir justus, & æqui observantissimus. Orationis tempus ab instituto præscriptum signabat arenario horologio. Illius charitas socios omnes æqualiter complexa. Quotidie aderat infirmis. Ante quietem nocturnam artus suos castigavit flagello. Singulariter devotus passioni Dominicæ, & divæ matri Annæ. Expletis, quæ decent sanctum hominem, verba protulit ultima: *Gratia Dei in me vacua non fuit.*

P. Emmanuel
Vidigalius.

17. Octobris 19. P. Emmanuel Vidigalius Odivore natus. Vir fuit sapientia præclarissimæ, & ad scientiarum sublimiorum magisteria nulli sui temporis secundus. Uno tantum anno docuit Conimbricæ Philosophiam, ad eam cathedram vocatus, quod Magister anni Philosophici tertio curriculo ad Indiam contenderit. Cum instarent sequenti anno Philosophicæ, ut vocant, mentis, tam bene actus illos alexæ plenissimos ipse peregit, ut nullus magis. Deinde professus Eboræ scientias morales, & Theologiam usque ad primariam cathedram, post acceptum gradum Theologici Doctoris.

18. Tot excellentes dotes podagra, chiragraque contrivit. Nonnunquam ibat ad cathedram baculo sub axilla nixus. Dicebant Academici, similem Nabuchi Regis statuæ pedibus sultæ luteis, & habenti caput aureum. Urgente malo coactus est relinquere magisteria. Receptus in Collegii valetudinarii ibi inter acerbissimos dolores, quos lætâ fronte, & penè ridens tulerat, reliquam transegit vitam. Præter alias rationes æquanimis tolerabat morbum, quòd se liberaverit ab ordinis magistratibus: quantum enim amavit parere, tantum exolus imperare. In pervigiis solemnitarum sæpe cum conspeximus cinericiâ indutum veste triclinium subire: corpus acclinans columnæ, cum aliter non posset, flexis genibus in se flagello sæviebat. Suprema illius verba fuere: *Veniat mors, illam non timeo.* Horum quatuor Eboræ defunctorum vitas typographia expressit.

19. Lameci in patria 24. Martii P. Antonius Teixeira Theologus ingenio singulari, ac doribus spectandis. Missus in Residentiam Carquerensem ad habendas Quadragesimæ conciones, ægrotavit. Cum deessent comoda adhibendæ curationi, Lamecum delatus est in domum sui fratris. Morbo in dies crescente, & nequidquam proficientibus remediis, totum animum convertit in æternitatis iter, expiata conscientia, & aliis matris Ecclesiæ communitus auxiliis. Nunquam permisit se inter curationes ab ulla domestica famula, aut alia tangi famina.

P. Antonius
Teixeira.

20. In Conimbricensi Collegio 24. Julii P. Franciscus Riberius Rector, natus Eboræ. Cum magno splendore ibidem Rhetoricam, quam & Conimbricæ, Philosophiam, morales scientias, sacras literas, & Theologiam professus ad primariam usque cathedram, Doctorisque illustratus laureâ. Ad tanta magisteria æquavit præceptores excellentes. Cum Riberius lethaliter ægrotasset, P. Benedictus Lemius heros litteris & virtute præstans, considerata Societatis jacturâ sic ingemuit, ut vitam suam DEO obtulerit pro vita Riberii. Viri religiosissimi apparuit auditas preces; nam ægrotavit, & est mortuus: at P. Riberius citra ipem mortem evasit.

P. Franciscus
Riberius.

21. Absoluto magisterio, rexit Bracharense Collegium, postea præfectus Conimbricensi. Laborabat crure à multis annis: Conimbricæ aggravatum malum. Cum deesset chirurgus peritus, vix credi potest, quam atroces, & damnosæ ab imperitis curationes pertulerit à Decembri mense ad Julium. Per id tempus, quod mirabantur omnes, sic rexit Collegium, ut præberet speciem horologii exactè temperati. Tantum apud omnes poterat moderatoris respectus, & autoritas tum rei temporali promovendæ, tum subditis in obsequantia continendis, ut vel in media morte par cunctis fuerit, aut potius superior. Benefecit plurimum templo nostri Eboensis Collegii. Ejus curæ debentur pegmata inaurata Virginis à Succurendo dictæ, & Crucifixi; ac etiam ornamenta tumuli, in quo sub ara jacet effigies Christi conscripti.

22. In eodem Collegio 8. Septembris P. Antonius Moreira Ulyssiponensis. Eborâ, ubi Philosophiam, ac Theologiam professus, Doctoris accepit insignia, de novo Conimbricam accesserat, traditurus Theologiam; sed correptus malignâ febre brevi de medio tollitur. Ibidem 25. ejusdem mensis P. Antonius Dinisius Lamecensis. Peragebat annum tertiæ probationis: dum prope Sacrum apodyterium audit confitentes, impetu morbi subitanei ruit in solum, alienatus ab omni sensu. Delatus ad valetudinarium, octo, vel plures dies eodem modo jacuit. Unicè, factò lucido intervallo, expiavit conscientiam, & accepit viaticum. Iterum paulò post spoliatur usu mentis. Ejus mores irreprehensè optimo fuerant omnibus exemplo.

P. Antonii
Moreira, &
Dinisius.